

100 Fotoğrafla

İzmir Körfezi'nin Yaşayan Yüzü

MURAT KAPTAN

Murat Kaptan

1971 yılında İzmir’de doğdu. İlk ve orta öğrenimini İzmir’de tamamlayıp Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümünden mezun oldu.

2003 yılında amatör olarak başladığı sualtı fotoğrafçılığında uzmanlaşarak ülkemizde Van Gölü ve Ağrı Dağı dahil birçok dalış noktasında bilimsel ve belgesel amaçlı dalışlar yaptı. Kızıldeniz, Endonezya, Filipinler, Malezya ve Atlas Okyanusu’nda, Dünya denizlerinde tür çeşitliliği ve deniz yaşamıyla ilgili araştırma dalışları yaparak fotoğraflar çekti.

Özellikle çocukların ve gençlerin doğaya olan farkındalığını arttırmak için kişisel sergiler açtı. Sivil toplum kuruluşlarında, okullarda, üniversitelerde panellere katıldı, 100’ün üzerinde sunum ve söyleşi yaptı.

İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne ait, İzmir Körfezi Oşinografik İzleme ve Biyolojik Çeşitlilik Araştırma projesinde yedi yıl sualtı görüntüleme direktörlüğü yaptı. İzmir Körfezi’nde özellikle, Bostanlı, Konak, İnciraltı, Narlıdere, Sahilevleri ve Güzelbahçe’de 7 yıldır yaptığı çalışmalar sonucunda kayıt altına alınmamış 100 ayrı türün varlığını keşfetti ve fotoğraflarla belgeleyerek büyük bir başarıya imza attı.

Yaptığı çalışmalarla ulusal ve uluslararası çok sayıda ödül aldı, son olarak 2022 yılında Foton dergisinin düzenlediği “Yılın En İyileri” ödüllerinde, “Yılın Sualtı Fotoğrafçısı” seçildi. 2022 yılında Portekiz’de düzenlenen Sualtı Görüntüleme Avrupa Şampiyonası’nda kaptanlığını yaptığı Türk Milli takımı, Avrupa Şampiyonluğu elde etti. Halen Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu (TSSF) Sualtı Görüntüleme Teknik Kurul Başkanlığı görevini yürütmektedir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları 4 · Prestij

100 Fotoğrafla İzmir Körfezi'nin Yaşayan Yüzü

Murat Kaptan

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni

Raşit Çavaş

Editör

Esra Kökkılıç

Kurumsal Kitap Tasarımı

Ömer Durmaz

Grafik Uygulama

Selin Öztekin

Dario Moreno Sokak, 15 Konak – İzmir

izbbyayinlari@izelman.com.tr

Yayıncı Sertifika No: 47904

© İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları / **İzelman AŞ**

Baskı ve Cilt: Berke Ofset Matbaacılık

Sanayi Cad. No:30 Kazımdirik Mah. Bornova/İzmir

Tel: 0232 4497747

Sertifika No: 49412

1. Baskı

Ekim 2023

ISBN: 978-625-99602-3-4

Bu kitabın bütün hakları İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları'na aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılarının dışında yayıncının izni olmaksızın kitabın tamamı ya da bir kısmı hiçbir yolla çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yeniden elde edilmek üzere saklanamaz.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayınları, **İzelman AŞ**'nin bir markasıdır.

100 Fotoğrafla
İzmir Körfezi'nin
Yaşayan Yüzü

MURAT KAPTAN

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sunuş	9		
Giriş	11		
Kabuksuz Deniz Salyangozu	14-29	Keşiş Yengeci	98-99
Şemsiyeli Kabuksuz Deniz Salyangozu	30	Mor Boncuk Mercan	100
Ktenofor	31	Yumuşak Mercan	102
Körfez'in Güllü	33	Taş Mercanı	104
Anemon	34	Farklı Türlerin Bir Aradalığı	105
Sarı Anemon	35	Biyoçeşitlilik	106
Altın Anemon	36	Körfez Girişinin Muhteşem Duvarları	108-109
Papatya Anemonu	38	Renkli Dünyam	110
Yumuşak Tüplü Kurt	39-44	İskele Altı Çekimleri	111
Sünger Oluşumları	46	Kent Ormanının Saklı Güzellikleri	112
Sünger	47-48	Urla'nın Saklı Cennetleri	116
Boynuz Süngeri	50	100. Fotoğraf	119
İskorpit	52		
Horozbina	53-57		
Siyah Yüzlü Horozbina	58		
İbikli Horozbina	59-60		
Gümüş Balıkları	62		
Deniziğnesi	64		
Kırlangıç Balığı	65		
Kaya Balığı	66-67		
Aslan Balığı	68		
Sarpa Balıkları	69		
Denizatı	70		
Denizfıskiyesi	74-75		
Lamba Denizfıskiyesi	76		
Pusula Denizanası	78		
Pusula Denizanası	79		
Deniz Çayırı - Deniz Eriştesi	80		
Sübye	84		
Denizyıldızı	86-88		
Tüy Denizyıldızı	89		
Sünger Yengeci	90		
Dekorator Yengeç	91-92		
Porselen Yengeç	94-95		
Pavurya Yengeci	96-97		

S U N U Ş

Tunç SOYER

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı

“Yüzülebilir Körfez” hedefi, göreve geldiğim günden bu yana en çok önem verdiğim ve en heyecanlandığım konulardan biri...

Körfeze gelen kirlilik kaynaklarını azaltarak, yağmur ve pis su kanallarını ayrıştırarak, derelerde biriken atıkların körfeze ulaşmasının engelleyerek, Çiğli’de ülkenin en büyük arıtma tesisini kurarak, kirliliği büyük ölçüde azalttık ve koku sorununu çözdük. Planlı ve kararlı çalışmalarımızın meyvelerini toplamaya başladığımız bugünlerde, yalnızca temiz denizlerde varlığını sürdürebilen türlerin iç körfezde görülmesi, eminim başta İzmirliiler olmak üzere Türkiye’deki tüm doğaseverleri heyecanlandıracak.

Ülkemizin yetiştirdiği değerli sualtı fotoğrafçısı Murat Kaptan’ın karelerinden oluşan elinizdeki kitap, körfezle ilgili hedeflerimize yaklaştığımızın hem bilimsel hem de görsel bir kanıtıdır. Kendisine körfezin biyolojik çeşitliliğini belgeleyerek kent hafızasına kazandırdığı için çok teşekkür ediyorum.

“Yüzülebilir Körfez” hedefi doğrultusunda emek veren tüm çalışma arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum.

G İ R İ Ő

Murat Kaptan

Doğup büyüdüğüm güzel şehrimin tarihi ve kültürel zenginliği tüm dünyaca bilinmekte ancak İzmir Körfezi'nin zengin biyolojik çeşitliliği, yeterli kaynak ve zengin bir fotoğraf arşivi olmadığı için bilinmemekteydi.

İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı İZSU Genel Müdürlüğü'nün kontrolündeki İzmir Körfezi'nin Biyolojik Çeşitlilik İzleme Projesi adı altında 9 Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü'yle 2017 yılında sualtı görüntüleme direktörü olarak yola çıktığımız bu projeye daha sonra TÜBİTAK'la devam ettim. İZDOğA A.Ş. bünyesinde dalış noktalarının sayısını arttırmış olarak projeyi sürdürmekteyim.

İZSU Genel Müdürlüğü'ne ait arıtma istasyonlarının performansının da gözlemlendiği bu projedeki fotoğraflar, körfez içi olan Bostanlı, Konak, İnciraltı, Sahilevleri, Narlıdere, Körfez girişı olarak tanımlanan Urla, Gülbahçe, Foça ve ayrıca arıtma istasyonlarının bulunduğu Seferihisar ve Mordoğan dalış noktalarında çekilmiştir. 2017-2023 yılları arasında yaklaşık üç yüz dalış ve dört mevsim dönüsü ile devam eden bu keyifli çalışmada, iç körfez ağırlıklı fotoğraflar arasından seçilen İzmir Körfezi'nin Yaşayan Yüzü kitabım kent belleğimizi gelecek nesillere taşıyacak ve körfezimize olan farkındalığı arttıracaktır.

Göreve geldiği ilk günden beri İzmir Körfezi'nin yaşayan bir körfez olması için çaba gösterip çalışan ve bu çabaları kitapta göreceğiniz canlıların varlığıyla kanıtlanan değerli başkanım İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın A. Tunç Soyer'e bana verdiği desteklerinden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatımın dönüm noktası olan su altı fotoğrafçılığını bana öğreten değerli hocam Ateş Evirgen'e; Körfez Projesi'nde güvenli dalışlar yapmamı sağlayan dalış hocam Erdiñ Ergün'e; bulduğum bütün yeni türleri paylaştığım, derin bilgisiyle beni her zaman destekleyen çok kıymetli Hidrobiyolog, Öğretim Üyesi Dr. Levent Yurga hocama; kitabın oluşumunda yaratıcı fikirleriyle bana yön veren sevgili eşim Ezgi'ye, oğlum Ata'ya, ailemizin kıymetlisi Rüzgâr'a sonsuz sevgi ve şükranlarımla...

İzmir Körfezi'nin Yaşayan Yüzü

100 Fotoğraf

Kabuksuz Deniz Salyangozu

➡ **Kabuksuz Deniz Salyangozu • Nudibranch • (*Antiopella cristata*)**

Uzun yıllardır Karşıyaka Bostanlı'da dalışlar yapıyorum. Biyolojik çeşitlilik açısından çok zengin olan bu nokta her dalış öncesinde beni heyecanlandırır.

Nisan 2022'de suyun soğuk ama görüşün güzel olduğu bir dönemde dalış eşimle hazırlıklarımızı yapıp iskele altında araştırmalarımıza başlamıştık.

Çok geçmeden iskele ayaklarından birinin üzerinde inanılmaz güzelliğiyle altın gibi parlayan, yaklaşık 1,5 cm boyundaki bu Kabuksuz Deniz Salyangozu'nu (*Antiopella cristata*) gördüm.

Nisan 2022
Bostanlı/Karşıyaka

38°26'56.97"N 27° 6'32.14"E

➡ **Kabuksuz Deniz Salyangozu • Nudibranch •** (*Antipella cristata*)

O sırada, dünyanın birçok dalış noktasında ve sadece temiz denizlerde karşılaştığımız bu canlının, gemilerin balast suları ile buralara kadar geldiğini düşünmüştüm. Ancak içimde başkalarının da olabileceği yönünde bir his vardı. İskeleye ayağının arkasına geçince de birkaç bireyin daha olduğunu gördüm ve beklemeye başladım. Fotoğrafını çektiğim kabuksuz deniz salyangozu diğer türdaşlarının yanına doğru geliyordu. 1,5cm'lik bir canlının yaklaşık 1 metrelik yolcuğu hiç de hızlı değildi. Neredeyse nefesimi tutarak izlediğim bu yolculuk yaklaşık 30 dakika sürdü. Buluştuklarında ise çiftleşme ritüeli başladı ve ben de bu olağanüstü anlara şahitlik etmenin mutluluğuyla çekimlerimi yaptım.

Nisan 2022
Bostanlı/Karşıyaka

38°26'56.97"N 27° 6'32.14"E

100 Fotoğrafla

İzmir Körfezi'nin Yaşayan Yüzü

MURAT KAPTAN

“Yüzülebilir Körfez” hedefi, göreve geldiğim günden bu yana en çok önem verdiğim ve en heyecanlandığım konulardan biri...

Ülkemizin yetiştirdiği değerli sualtı fotoğrafçısı Murat Kaptan'ın karelerinden oluşan elinizdeki kitap, körfezle ilgili hedeflerimize yaklaştığımızın hem bilimsel hem de görsel bir kanıtıdır. Kendisine körfezin biyolojik çeşitliliğini belgeleyerek kent hafızasına kazandırdığı için çok teşekkür ediyorum.

Tunç Soyer